

Nr 234.

Ankom till riksdagens kansli den 17 november 1944 kl. 12 m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående utgifter å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1944/45, i vad propositionen avser kommunikationsdepartementets verksamhetsområde.

(4:e avd.)

Driftbudgeten.

Sjätte huvudtiteln.

1:o) **Utbyggnad av statens väginstituts provvägsmaskin.** I propositionen nr 288 har Kungl. Maj:t (bilaga 4, punkt 1, s. 27—29 av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för den 20 oktober 1944) föreslagit riksdagen att till Utbyggnad av statens väginstituts provvägsmaskin å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1944/45 anvisa ett reservationsanslag av 60 000 kronor.

I skrivelse den 18 augusti 1944 har *direktionen för statens väginstitut* hemställt om ett anslag av 60 000 kronor för utbyggnad med ytterligare fyra armar jämte hjul av institutets med en donation av 250 000 kronor från Carl Smitts fond konstruerade provvägsmaskin. Därvid har anförts bland annat följande.

Det hade ursprungligen varit avsett, att maskinen skulle utföras med sex armar och hjul. Genom den inträffade prisstegringen hade emellertid donationsmedlen icke räckt till mer än två armar med hjul. Maskinens kapacitet vore sålunda endast $\frac{1}{3}$ av den beräknade. Härtill komme vissa tekniska olägenheter av att driva maskinen med endast två armar. Särskilt vid provning av bilringar vore det till stor nackdel att endast två ringar kunde monteras. Vid sådan provning hade hittills tillgått så, att en neoprenring och en naturgummiring körts samtidigt för att erhålla jämförelse. Om fel uppstode på neoprenringen, vore det icke möjligt att avgöra, om felet berodde på ett tillfälligt fabriktionsfel hos just den ringen eller på fel i metoden för tillverkningen. För att få klarhet härutinnan måste provet upprepas, vilket medförde tidsförlust. Det vore därför ett önskemål, att provningen kunde utföras på en gång med flera hjul, varvid sålunda kontrollprov samtidigt erhöles. Därigenom bleve det också möjligt att samtidigt prova olika typer av ringar under exakt samma förhållanden.

Departementschefen har tillstyrkt framställningen under erinran bland annat, att de undersökningar rörande bilringar och vägbeläggningar, som för närvarande pågå vid statens väginstitut, vore av stor vikt för lösandet av transportproblemen under den återstående delen av kriget och den närmaste efterkrigstiden.

Utskottet.

Förevarande anslag är främst avsett att möjliggöra en snabbare och tillförlitligare provning av bilringar, framställda av det nya svenska bilgummi, som börjat tillverkas. Med hänsyn till det stora värde, som dessa prov ansetts äga för en önskvärd förbättring av kvaliteten på gummit, finner utskottet sig böra tillstyrka anslaget. Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Utbyggnad av statens väginstituts provvägsmaskin* å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1944/45 anvisa ett reservationsanslag av 60 000 kronor.

Kapitalbudgeten.

Statens affärsverksfonder.

2:o) **Telefonstationsbyggnad i Värnamo.** Kungl. Maj:t har (bilaga 11, punkt 1, s. 79 av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för den 20 oktober 1944) föreslagit riksdagen att till Telefonstationsbyggnad i Värnamo å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1944/45 anvisa ett investeringsanslag av 315 000 kronor.

Sedan *telegrafstyrelsen* i skrivelse den 9 augusti 1944 framhållit nödvändigheten av att ifrågavarande telefonstationsbyggnad snarast påbörjades, har *Kungl. Maj:t* genom beslut den 6 oktober 1944 ställt till telegrafstyrelsens förfogande det å allmän förskottsstat II för innevarande budgetår för ändamålet uppförda förskottsanslaget å 315 000 kronor.

Utskottet.

Under erinran att förevarande förslag allenast avser att bereda tackning för gjord förskottsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Telefonstationsbyggnad i Värnamo* å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1944/45 anvisa ett investeringsanslag av 315 000 kronor.

3:o) **Tillbyggnad av fastigheten nr 11 i kvarteret Björnen i Stockholm.** Kungl. Maj:t har (punkt 2, s. 80—82) föreslagit riksdagen att till Tillbyggnad av fastigheten nr 11 i kvarteret Björnen i Stockholm å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1944/45 anvisa ett investeringsanslag av 95,000 kronor.

Efter det vattenfallsstyrelsen sommaren 1944 bemyndigats att med anlitande av ett å tilläggsstat II till sistlidna budgetårets riksstat till Täckning av planeringskostnader uppfört anslag låta påbygga viss del av sin ämbetsfastighet i Stockholm för en beräknad kostnad av 125 000 kronor, har *vattenfallsstyrelsen* i skrivelse den 25 augusti 1944 anmält, att ytterligare påbyggnad av fastigheten för en beräknad kostnad av 95 000 kronor erfordrades.

Departementschefen har anfört bland annat följande.

Såsom framgår av vattenfallsstyrelsens framställning äro förefintliga lokaler inom fastighetskomplexet ännu icke i sin helhet tagna i anspråk för styrelsens behov utan i viss utsträckning uthyrda till enskilda. På grund av rådande hyresreglering har det icke varit möjligt att, då behov av sistnämnda lokaler nu yppat sig, få disponera desamma. Enligt vad jag under hand inhämtat, har styrelsen icke heller på den allmänna hyresmarknaden eller genom förmedling av andra statsinstitutioner kunnat erhålla för sitt behov tillfredsställande lokaler.

Med hänsyn härtill och då det är synnerligen angeläget att vattenfallsstyrelsen snarast erhåller ökat utrymme bland annat för bedrivande av erforderligt planeringsarbete för skapande av en investeringsreserv av vattenkraftsutbyggnader, anser jag mig böra förorda bifall till vattenfallsstyrelsens hemställan, ehuru det i och för sig varit önskvärt om arbetena kunnat inordnas i en på längre sikt upplagd plan för utbyggande av kvarteret Björnen.

På grund av växande arbetsuppgifter, sammanhängande dels med kraftverkens utveckling under krigsåren dels ock med vissa rätt omfattande förundersökningar för nya, som beredskapsarbeten tilltänkta vattenfallsutbyggnader, har efter hand allt starkare framträdande behov uppkommit för vattenfallsstyrelsen av betydligt utökade lokaler. Den enda praktiskt tänkbara utvägen för dessa behovs tillgodoseende har visat sig vara en tillbyggnad av styrelsens ämbetsfastighet. Utskottet vill tillstyrka att för ändamålet beviljas nu äskade 95 000 kronor. Utskottet hemställer,

Utskottet.

att riksdagen må till *Tillbyggnad av fastigheten nr 11 i kvarteret Björnen i Stockholm* å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1944/45 anvisa ett investeringsanslag av 95 000 kronor.

Luftfartsfonden.

4:o) **Byggnad och förbättring av flygplatser.** Kungl. Maj:t har (punkt 3, s. 82) föreslagit riksdagen att till Byggnad och förbättring av flygplatser å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1944/45 anvisa ett investeringsanslag av 900 000 kronor.

Genom beslut den 18 augusti 1944 har Kungl. Maj:t bemyndigat väg- och vattenbyggnadsstyrelsen att av det å allmän förskottsstat II för innevarande budgetår uppförda förskottsanslaget till Byggnad och förbättring av flygplatser å 2 700 000 kronor använda ett belopp av högst 500 000 kronor till utvidgningsarbeten vid Norrköpings flygplats samt ett belopp av högst 400 000 kronor till utförande vid Bulltofta flygplats av ny plattform framför hangarerna, en utvidgad plattform framför stationsbyggnaden ävensom en förbindelsebana och en väg mellan stations- och hangarområdena. Till täckning av dessa förskottsansvisningar har anslag nu äskats av riksdagen.

Utskottet.

Såsom utskottet tidigare vid sin tillstyrkan av beredskapsanslag för ändamålet framhöll måste med tanke bland annat på flygtrafikens väntade starka utveckling detta anslag anses vara till sitt belopp jämförelsevis begränsat. I den mån som flygplatsutredningens arbeten fortskrida torde krav på nya arbeten samt också betydande nya anslagsbehov framkomma.

Vad angår förevarande till täckning av gjorda förskottsansvisningar begärda anslag å 900 000 kronor tillstyrker utskottet detsamma. Utskottet hemställer

att riksdagen må till *Byggnad och förbättring av flygplatser* å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1944/45 anvisa ett investeringsanslag av 900 000 kronor.

Statens allmänna fastighetsfond.

5:o) **Nybyggnad för vägförvaltningen m. m. i Värmlands län.** Med tillstyrkan av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 4, s. 83 o. 84) hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Nybyggnad för vägförvaltningen m. m. i Värmlands län* å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1944/45 anvisa ett investeringsanslag av 25 000 kronor.

6:o) **Om- och tillbyggnad av landsstatshuset i Luleå.** Kungl. Maj:t har (punkt 5, s. 84—86) föreslagit riksdagen att till Om- och tillbyggnad av landsstatshuset i Luleå å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1944/45 anvisa ett investeringsanslag av 175 000 kronor.

I enlighet med riksdagens i skrivelse den 30 juni 1944, nr 448, uttalade uppfattning har planen till den tidigare beslutade om- och tillbyggnaden av landsstatshuset i Luleå reviderats för att kunna bereda länsstyrelsen ytterligare tjänstelokaler. Det föreliggande förslaget har kostnadsberäknats till 555 000 kronor, vilket innebär att ett tilläggsanslag av 175 000 kronor erfordras för om- och tillbyggnadsarbetenas utförande.

Då länsstyrelsens behov av utvidgade lokaler ansetts trängande och det nya förslaget icke givit anledning till erinran, har, framhåller *departementschefen*, Kungl. Maj:t genom beslut den 22 september 1944 bemyndigat byggnadsstyrelsen att lägga detsamma till grund för utarbetande av huvudritningar. För att tidsutdräkt i byggnadsarbetenas utförande skall kunna undvikas, har erforderligt tilläggsanslag ansetts böra äskas å tilläggsstat för innevarande budgetår.

Förevarande utbyggnad av landsstatshuset i Luleå efter en större plan än den ursprungligen beslutade står i överensstämmelse med de synpunkter, riksdagen tidigare framfört. Med tillstyrkande att erforderligt tilläggsanslag nu anvisas, hemställer utskottet,

Utskottet.

att riksdagen må till *Om- och tillbyggnad av landsstatshuset i Luleå* å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1944/45 anvisa ett investeringsanslag av 175 000 kronor.

7:o) Komplettering och omändring av värmesystemet inom fastigheten nr 6 och 7 i kvarteret Fyrmörsaren i Stockholm. Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 6, s. 86 o. 87) — avseende omändringsarbeten för statens byggnadslånebyrå i förutvarande gymnastiska centralinstitutet vid Hamngatan i Stockholm — hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Komplettering och omändring av värmesystemet inom fastigheten nr 6 och 7 i kvarteret Fyrmörsaren i Stockholm* å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1944/45 anvisa ett investeringsanslag av 30 000 kronor.

8:o) Vissa brandskyddsåtgärder i förutvarande positionsartilleriregementets lokaler. Kungl. Maj:t har (punkt 7, s. 87 och 88) föreslagit riksdagen att till Vissa brandskyddsåtgärder i förutvarande positionsartilleriregementets lokaler å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1944/45 anvisa ett investeringsanslag av 26 000 kronor.

I skrivelse den 1 september 1944 har *arméns fortifikationsförvaltning* hemställt, att medel måtte anvisas för vissa brandskyddsåtgärder inom västra stallflygeln vid förutvarande positionsartilleriregementets kaserner vid Storgatan i Stockholm. Kasernetablissemnet — som enligt byggnadsstyrelsens

uttalanden vore att betrakta som byggnadsminnesmärke — är numera upplåtet till lokaler för statens historiska museum, men stallflygeln disponeras för militära förråd. Förvaltningen har anført, att brandchefen i Stockholm efter en besiktning av byggnaden, som företagits på uppdrag av byggnadsstyrelsen, framhållit bland annat, att vid sådant eldsvådetylbud, som icke omedelbart kunde upptäckas och släckas, branden med all sannolikhet komme att utveckla sig så, att byggnaden jämte inneliggande förråd komme att drabbas av totalskada. För att nedbringa risken för totalskada vid brand föresloges bland annat vissa ändringsarbeten inom byggnaden jämte installation av automatisk brandalarmanläggning för en kostnad av 26 000 kronor.

Departementschefen har ansett medel för de föreslagna arbetena i flygelbyggnaden, vilka i och för sig syntes nödvändiga och brådskande, böra anvisas såsom särskilt investeringsanslag under byggnadsstyrelsens delfond av statens allmänna fastighetsfond.

Utskottet.

Viss särskilt eldfarlig del av de militära förråd, som förvaras i denna stallbyggnad, är avsedd att bortföras till annan plats. För minskande av brandrisk anses emellertid därutöver vissa inredningsarbeten jämte installation av automatisk brandalarmanläggning erforderliga. Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Vissa brandskyddsåtgärder i förutvarande positionsartilleriregementets lokaler* å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1944/45 anvisa ett investeringsanslag av 26 000 kronor.

Stockholm den 17 november 1944.

På statsutskottets vägnar:

J. B. JOHANSSON.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit

från första kammaren: herrar *Johan Bernhard Johansson, Joh. Nilsson i Malmö, Grånebo, Lindström, Bernhard Nilsson, Bäcklund, Holmström, Heiding, Karl Andersson, Gustaf Karlsson, Gillström* och *Emil Petersson*; samt

från andra kammaren: herrar *Skoglund i Doverstorp, Eriksson i Stockholm, Svensson i Grönvik, Pettersson i Dahl, Holmdahl, Mårtensson, Wallentheim, Viklund, Lindholm, fru Alvé*n, herrar *Åkerström* och *Malmborg*.